

Resum

El fort augment de la mobilitat en les darreres dècades és un fenomen inqüestionable i encara latent que afecta de ple la Regió metropolitana de Barcelona (RMB). En un territori on els nivells de població total s'han mantingut estables al llarg dels últims 25 anys, el nombre de desplaçaments quotidians i les distàncies recorregudes han augmentat espectacularment els darrers anys.

La població s'expandeix de manera difusa i progressiva sobre un territori cada cop més dependent i influït pel seu nucli central, on l'estructura policèntrica que caracteritzava tradicionalment l'àmbit metropolità barceloní sembla dissoldre's acceleradament amb una ocupació cada vegada major del territori. L'augment de l'accessibilitat viària, la bonança econòmica i els processos d'especialització i terciarització característics de les àrees metropolitanes consolidades provoquen una dispersió dels serveis i les activitats productives, i també l'expulsió cap a la perifèria de certes capes de la població afectades per l'increment del nivell de vida (en especial del preu de l'habitatge) a les zones centrals.

Aquestes dinàmiques generen un increment de les necessitats de desplaçament dels ciutadans, tant pel que fa a la mobilitat obligada com la no obligada, aquesta última cada cop amb més pes respecte el total. L'augment més significatiu es produeix en les relacions intermunicipals, fruit de la relocalització de la població, els equipaments i les activitats productives. L'instrument encarregat d'absorbir aquesta demanda ha estat fonamentalment el vehicle privat, gràcies a la seva major flexibilitat i capacitat d'arribar a un major nombre de destinacions. L'important creixement de la motorització es troba clarament lligat a aquesta tendència. Per contra, els desplaçaments a peu pateixen una clara davallada, i el transport públic col·lectiu, malgrat la demanda potencial existent, no aconsegueix adaptar-se a les noves dinàmiques de mobilitat i oferir uns serveis amb suficient cobertura, freqüència i qualitat capaços de competir amb el transport privat.

L'individualització en l'ús dels mitjans de transport genera congestions i uns costos econòmics, socials i ecològics sobre el territori que multipliquen l'efecte que per sí sol comporta l'augment global de la mobilitat. L'excessiva dependència del vehicle privat per desplaçar-se té el risc de deixar àmplies zones i sectors de la població (nens, ancians, no conductors) aïllats, sense un mitjà alternatiu de transport públic que permeti satisfer les necessitats de desplaçament.

Les Monografies municipals de mobilitat i transport presenten un ampli recull d'indicadors que permeten caracteritzar l'estructura socioeconòmica dels municipis de l'RMB (població, activitat econòmica, habitatge, motorització, etc.), així com conèixer les característiques principals de la seva mobilitat (anàlisi de les enquestes de mobilitat obligada i quotidiana) i l'oferta bàsica d'infraestructures viàries i serveis de transport públic interurbà existents. L'anàlisi conjunt d'aquestes fitxes i les anàlogues per als àmbits supramunicipals d'estudi constitueixen una base integral a l'hora de realitzar una correcta diagnosi de la mobilitat de la població metropolitana, en un moment on des de la pràctica totalitat del sectors es reclama la necessitat de canviar-ne el model cap a un de més respectuós i sostenible per tal de corregir els seus efectes negatius sobre la societat.